

Lag

om ändring av gränsbevakningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i gränsbevakningslagen (578/2005) 83 §, sådan den lyder i sin finska språkdräkt i lag 749/2014, och

ändras 15 a § 3 mom., 15 b § 5 mom., 15 c § 3 mom., 15 d, 35 e och 35 f §, 35 g § 1 mom., 77 §, 77 a § 3 mom. och 79 a §,

sådana de lyder, 15 a § 3 mom. och 15 b § 5 mom. i lag 1245/2020, 15 c § 3 mom., 35 e §, 35 g § 1 mom. och 79 a § i lag 425/2017, 15 d § i lag 619/2017, 35 f § i lagarna 425/2017 och 642/2019, 77 § i lagarna 749/2014, 425/2017 och 109/2018 samt 77 a § 3 mom. i lag 343/2022, som följer:

15 a §

Stöd från Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån

Vad som i 1 mom. föreskrivs om beslutsfattande tillämpas om inte något annat följer av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet (418/2017).

15 b §

Deltagande i europeiska gräns- och kustbevakningens stående styrkas och Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns verksamhet

Vad som i 3 mom. föreskrivs om beslutsfattande tillämpas om inte något annat följer av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet.

15 c §

Gränsbevakningsväsendets deltagande i internationella uppdrag

Det som föreskrivs om beslutsfattande i 1 och 2 mom. tillämpas om inte något annat följer av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet.

15 d §

Begäran om och lämnande av gränssäkerhetsbistånd

Gränsbevakningsväsendet är ansvarig myndighet när Finland tar emot bistånd för att upprätthålla gränssäkerheten (*gränssäkerhetsbistånd*) som en del av genomförandet av artikel 42.7 i fördraget om Europeiska unionen eller artikel 222 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller av en annan stat i en situation där åtgärder enligt gräns- och kustbevakningsförordningen inte blir tillämpliga.

Gränsbevakningsväsendet kan lämna gränssäkerhetsbistånd till en medlemsstat i Europeiska unionen som en del av genomförandet av artikel 42.7 i fördraget om Europeiska unionen eller artikel 222 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller till en annan stat i en situation där åtgärder enligt gräns- och kustbevakningsförordningen inte blir tillämpliga.

Inrikesministeriet beslutar om begäran om gränssäkerhetsbistånd av en annan stat och om lämnande av gränssäkerhetsbistånd till en annan stat om något annat inte följer av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet. Bestämmelser om beslutsfattandet om begäran om eller lämnande av gränssäkerhetsbistånd i anslutning till genomförandet av 42.7 i fördraget om Europeiska unionen eller artikel 222 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt finns i lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet.

35 e §

Befogenheterna för en tjänsteman från en annan stat som lämnar gränssäkerhetsbistånd och rätt att använda maktmedel

En sådan tjänsteman från en medlemsstat i Europeiska unionen och från en annan stat som tillämpar kodexen om Schengengränserna som behörig med stöd av kodexen som Schengränserna har, när tjänstemannen lämnar gränssäkerhetsbistånd enligt 15 d § 1 mom. till Gränsbevakningsväsendet i ett uppdrag som Gränsbevakningsväsendet ansvarar för, de befogenheter som en gränsbevakningsman med stöd av denna lag har att utföra uppdrag som följer av kodexen om Schengengränserna enligt order och anvisningar av en behörig finsk tjänsteman, med undantag för beslut enligt artikel 14 att neka inresa. Tjänstemännen har även rätt att använda maktmedel enligt 35 § 1 och 4 mom. i en behörig finländsk tjänstemans närvaro, om deras hemviststat har gett sitt samtycke och rätten inte har begränsats i Finlands begäran om bistånd. Bestämmelser om excess i nödvärn finns i 4 kap. 4 § 2 mom. och 7 § i strafflagen. Bestämmelser om excess vid användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen.

Tjänstemannen har med sin hemviststats samtycke rätt att på finskt territorium bära tjänstevapen, ammunition, maktmedelsredskap och annan utrustning. Tillåtna tjänstevapen, ammunition, maktmedelsredskap och annan utrustning ska anges i Finlands begäran om bistånd.

35 f §

Övriga rättigheter och skyldigheter för en tjänsteman från en annan stat som lämnar gränssäkerhetsbistånd

Inrikesministeriet ska till en sådan tjänsteman från en medlemsstat i Europeiska unionen eller en annan stat som tillämpar kodexen om Schengengränserna och som i Finland utför uppgifter som avses i 35 e § vid lämnande av gränssäkerhetsbistånd enligt 15 d § 1 mom. utfärda ett tidsbestämt ackrediteringsdokument, av vilket tjänstemannens befogenheter framgår. Ackrediteringsdokumentet ska dessutom innehålla tjänstemannens namn, nationalitet, tjänsteställning och fotografi. Tjänstemannen ska medföra ackrediteringsdokumentet och på begäran visa upp det. Ackrediteringsdokumentet ska lämnas tillbaka till inrikesministeriet när lämnandet av bistånd har upphört.

Tjänstemannen ska vid utförandet av uppdrag enligt 35 e § bära sin egen uniform, om inte en behörig finsk tjänsteman bestämmer något annat.

Tjänstemannen jämställs med finska tjänstemän när det gäller brott som tjänstemannen begått eller utsatts för samt skador som tjänstemannen har orsakat. Om en skada som orsakats av tjänstemannen beror på en allvarlig försummelse eller är uppsåtlig, kan det skadestånd som betalats ut med anledning av skadan helt eller delvis utkrävas av tjänstemannens hemviststat. Tjänstemannen omfattas av den tillämpliga lagstiftningen om disciplin och tjänsteförhållande i sin hemviststat.

Bestämmelser om tjänstemannens rätt att använda Gränsbevakningsväsendets personregister finns i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.

35 g §

En gränsbevakningsmans befogenheter och rätt att använda maktmedel vid lämnande av gränssäkerhetsbistånd

En gränsbevakningsman har vid lämnande av gränssäkerhetsbistånd de befogenheter som föreskrivs i denna lag att utföra uppdrag enligt kodexen om Schengengränserna på begäran av den medlemsstat i Europeiska unionen eller en annan stat som tillämpar kodexen om Schengengränserna och som får bistånd. Befogenheterna kan dock inte överskrida de befogenheter som ges gränsbevakningsmannen av den stat som får bistånd.

77 §

Handräckning och assistans av Gränsbevakningsväsendet

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag kan Gränsbevakningsväsendet på begäran lämna statliga myndigheter handräckning för fullgörande av en lagstadgad tillsynsskyldighet. Bestämmelser om bistånd som Gränsbevakningsväsendet lämnar polisen och Tullen finns i lagen om samarbete mellan polisen, Tullen och gränsbevakningsväsendet.

Gränsbevakningsväsendet är skyldigt att ge räddningsmyndigheter, polisen, Tullen och Försvarsmakten handräckning som förutsätter användning av sådan utrustning och sådana personalresurser och sakkunnigtjänster som Gränsbevakningsväsendet har och som nämnda myndigheter vid den tidpunkten inte har tillgång till. Gränsbevakningsväsendet kan ge en annan finsk myndighet assistans utanför finskt territorium i uppdrag som omfattas av deras verksamhetsområden med beaktande av målsättningen för och principerna i Förenta nationernas stadga (FördrS 1/1956) och av andra folkrättsliga regler, om Gränsbevakningens assistans behövs på grund av Gränsbevakningsväsendets befogenheter, specialkompetens eller -utrustning. En förutsättning för handräckningen och assistansen är att den inte äventyrar utförandet av andra viktiga uppgifter som enligt lag ska skötas av Gränsbevakningsväsendet.

Beslut om handräckning fattas av chefen för en förvaltningsenhet eller av en gränsbevakningsman med minst löjtnants grad som vid förvaltningsenheten skriftligen har förordnats att sköta uppdraget. Beslut om assistans som ges utanför finskt territorium fattas av chefen för Gränsbevakningsväsendet. Om det är fråga om assistans utanför finskt territorium som är särskilt betydande med tanke på den inre säkerheten, fattas beslutet av inrikesministeriet. Bestämmelser om beslutsfattandet vid lämnande av och begäran om internationellt bistånd finns dessutom i lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet.

77 a §

Krävande handräckning till polisen

För att förhindra eller avbryta sådana terrordåd som anges i Europeiska unionens lagstiftning eller i internationella överenskommelser som är bindande för Finland har polisen rätt att få sådan assistans som till innehållet motsvarar handräckning enligt 1 mom. när den på ett havsområde eller inom en ekonomisk zon som hör till en medlemsstat i Europeiska unionen på medlemsstatens begäran utför ett sådant uppdrag som hör till polisens verksamhetsområde och som grundar sig på Europeiska unionens lagstiftning eller en internationell överenskommelse som är bindande för Finland. Maktmedlen ska vara förenliga med den nationella lagstiftningen i den medlemsstat som får bistånd och med medlemsstatens begäran. På assistansen tillämpas det som föreskrivs om handräckning i denna paragraf och i 77 c—77 g, om något annat inte följer av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet.

79 a §

Assistans av försvarsmakten till Gränsbevakningsväsendet vid internationellt bistånd

I en situation som avses i 15 b och 15 d § kan Försvarsmakten ge Gränsbevakningsväsendet assistans som motsvarar handräckning för utförande av Gränsbevakningsväsendets uppdrag inom en annan stats territorium. Assistansen omfattar inte militära maktmedel och inte heller en gränsbevakningsmans befogenheter. Bestämmelser om utomståendes rätt att använda nödvändiga maktmedel under en gränsbevakningsmans uppsikt finns i 35 § 2 mom. och bestämmelser om rätten till nödvärn i 4 kap. 4 § i strafflagen. Bestämmelser om excess i nödvärn finns i 4 kap. 4 § 2 mom. och 7 § i strafflagen. Bestämmelser om excess vid användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen.

Bestämmelser om begäran om assistans av Försvarsmakten finns i 79 § 3 mom. När det gäller assistans som anknyter till gränssäkerhetsbistånd enligt 15 d § eller när det är fråga om ekonomiskt särskilt betydelsefull assistans är det dock inrikesministeriet som ska fatta beslutet om begäran om assistans av Försvarsmakten. Beslut om att ge assistans som inrikesministeriet begär fattas enligt det förfarande som anges i 12 § 3 mom. i lagen om försvarsmakten. Bestämmelser om beslutsfattandet vid lämnande av och begäran om internationellt bistånd finns dessutom i lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Helsingfors den 29 december 2022

Republikens President

Sauli Niinistö

Utrikesminister Pekka Haavisto